

# Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Maros-Torda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekei ujsgái

Előfizetési árca: egész évre 10 K, félévre 5 K  
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
**BETEGH PÁL**  
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyi, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Postafeliratoképzési csekk- és kifizetés száma 10489. sz.

## A bolond.

— A „Magyarország” küzlése. —

Berlini híres akadémiai festőnek, higgadt, józan öreg urnak akadt egy magyar tanítványa: L. S. budapesti piktoember, erdélyi származású, szelid, törekvő művész, akit annyira foglalkoztatnak a muzsák, hogy napokig szavát sem lehet venni. A nyugodalmas természetű tanár nagyon megszerette a szelid, jó fiút, gyakran felhívta magához és a saját műtermében foglalkoztatta s néhány hónap múlva L. S. már családtag számba ment, akárhova volt hivatalos a mester, magával vitte. Nemrégiben világhírű szobrász hívta meg a tanárt, diszes, pompás estélyre, az öreg ur meghívatta kedvenc tanítványát is, akit a legnagyobb szeretettel mutatott be az estély kitünő közönségének. A fiatal piktor szótlan és szerény volt, mint mindig, de végül is csodálatos módon ezen az estén vitába elegyedett.

Azt mondja a szobrász:

— Nem lehet rózsaszínű márványhoz jutni a háború miatt... El vagyunk zárva a világtól...  
— Dehogyan nem, — mondja a fiatal festő — nálunk Erdélyben van elég.

— Erdélyben? Ha volna, tudnék róla...

— Egész hegyekkel van.

— Hogy állíthat ilyen képtelenséget?

— Bocsánatot kérek, de annyira nem képtelenség, hogy ott még a vasuti töltések is kavicsból fordult rózsaszínű márványból vannak építve...

A híres szobrász mosolygott,

aztán oda ment a festő-tanárhoz és a fülébe sugta:

— Fantasztikusan tud hazudni a te magyar tanítványod...

Az öreg professzor szégyenkezett és másra terelte a beszélgetést.

Vacsora alatt a finom borokhoz a vendégek az ismert berlini műsavanyu vizet itták, azt mondja az egyik vendég:

— Nagyszerű találmány ez a műsavanyu víz, a feltaláló két millió márkát keresett vele.

Megszólal a magyar piktor:

— Nálunk a Tátrában és Erdélyben sokkal szénsavasabb, természetes ásványvizek folynak patakokban. Ha hasznosítanák, husz milliót lehetne szerezni vele pár év alatt.

A vendégek elhültek erre a „merész hazugságra”, gyanakodva néztek a fiatal emberre, egy szó megjegyzést sem tettek és az öreg professzor kényelmetlenül fészkelődött.

Cseveg tovább a társaság, azt mondja egy ur, hogy Argentínába új aranymezőket fedeztek fel s az angolok fogják kiaknázni.

A magyar festő megszólal:

— Nálunk az Aranyos-folyó homokja tele van aranyporral, jó gépekkel milliókat lehetne kimosni belőle.

A társaság elhült erre az újabb merész kijelentésre, az öreg tanár kedvetlenül rázta a fejét, a híres szobrász a fülébe sugta:

— Hiszen ez a te magyarod egészen bolond... Örültségeket beszél.

A festőtanár másnap reggel sietett egy neves berlini elmeorvoshoz:

— Kedves barátom, a ked-

venc tanítványom, fiatal magyar piktor, — hisz ismered — megbolondult. Mindig melankólikus volt, de most hazudozási mania tört ki rajta, valami érthetetlen elfogultság hazájával szemben...

És kétségbeeséssel mesélte el, mi történt a híres szobrász estélyén.

Az elmeorvos megnyugtatta:

— Majd ellátogatok hozzátok és megvizsgálom a gyereket. Semmi esetre sem aggasztó a baj, légy csak egészen nyugodt...

A professzor aggódó lélekkel, nyugtalanul várta az elmeorvost, folyton figyelte tanítványát, de nem fedezett fel rajta semmi különösöt.

Három nap múlva, jókedvűen nevetve, állított be az elmeorvos és ráveregetett az öreg festő vállára:

— Ugyancsak megijedtél, minden igaz ok nélkül... A mi magyar barátunk makk egészséges; utána néztem a könyvtárban, minden úgy van, ahogy mondta... Sőt még több kincs hever Magyarországon paragon, mint amiről beszélt...

Az öreg tanár egy kissé eltűnődött, aztán megjegyezte:

— Örülök, hogy a fiu nem beteg... Most már elhiszem, hogy ő nem bolond, de azt az igazság kedvéért meg kell mondanom, hogy azok a bolondok, akik azt az országot vezetik.

A szakértő elmeorvos igazat adott az öreg festőművésznek... (o. a.)

**.:Székely vasútat.:  
a székelyeknek!**

**A hős 82-esek.**

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1916 január 20-án kiadott 362-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi csász. és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora (LXXIX. közl.)

**Helyreigazitások.** A 162 sz. veszteség lajstromhoz: Kedves Ignác pött. 4 pötsz. Csikjenőfalva 1889 hadifogoly, — Kerekes Pál 3 pötsz. Udvm. Petek 1884 hadifogoly, —

Kovács Mihály (Csora) 3 pötsz. Udvm. Székelymuzsna 1888 hadifogoly, — Kusztára Ferenc pött. 4 pötsz. Udvm. Városfalva 1890 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryrk, Primorsk kerület, Oroszország).

A 194 sz. veszteség lajstromhoz: Dávid Mihály 12 sz. Udvm. Böződ 1892 hadifogoly (Krasnojarsk, Jeniseisk tartomány, Oroszország).

A 227 sz. veszteség lajstromhoz: Jónás György pött. 4 pötsz. Csvm. Gyergyóbékás 1889 hadifogoly (Poselok-Nowokamenskij, Amolinsk helység, Oroszország). — Pop Gábor pött. 3 pötsz. Csikvm: Gyergyóbékás 1884 hadifogoly (Poselok-Nowokamenskij)

A 249 sz. veszteség lajstromhoz: Szabó János 1 sz. Csvm. Gyergyótölgyes 1893 hadifogoly (Samarkand, Oroszország).

Az 56 sz. veszteség lajstromhoz: Baczoni Márton 6 sz. Csikgyimesfelsőlak 1892 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryrk, Oroszország. Mint sebesültek voltak kimutatva). — Filó Károly c. őrzetető, helyettes őrzetető 16 sz. Csikszereda 1891 hadifogoly (Nowo-Nikojalewsk. Mint meghalt volt kimutatva). — Györfi József pött. 5 sz. Udvm. Székelykeresztur 1884 hadifogoly (Rasdolnoje, Oroszország). — György László 11 sz. Udvm. Jásfalva 1884 hadifogoly (Nowo-Nikojalewsk, Oroszország). — Kinda Dániel 10 sz. Udvm. Székelymuzsna 1891 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryrk, Oroszország). — Molnár Tódor 5 sz. Udvm. Olasztelek 1888 hadifogoly (Pensa Oroszország). — Nagy Albert tizedes 6 sz. Udvm. Homoródkeményfalva 1891 hadifogoly (Krasnojarsk, Oroszország). — Portik Lajos szakaszvezető, c. őrmester, helyettes őrmester 3 gépf.-o. Csvm. Gyergyóditró 1888 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryrk, Oroszország). — Salamon Márton 2 sz. Csikcsobotfalva 1892 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryrk, Oroszország). — Sieben Gottfried egyévi ökeöntes, c. őrzetető 8 sz. Alsóausztia Korneuburg Stockerau 1893 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryrk, Oroszország). — Szász János 11 sz. Udvm. Székelyzsombor 1889 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryrk, Orosz-

ország). — Tamás Miklós 11 sz. Csikmadéfalva 1888 hadifogoly (Rasdolnoje, Oroszország). Mindannyian sebesülteként voltak kimutatva.

A 99 sz. veszt. lajstromhoz: Dónát Miklós 1 sz. Nagyküküllővm. Nagyselyk 1884 hadifogoly (Samarkand, Oroszország). — Karda Lajos őrvezető, c. tizedes 2 sz. Csikkarczfalva 1882 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryk, Oroszország). — Kozsokár Tódor (Boricza) 8 sz. Csvm. Gyergyóholló 1886 hadifogoly (Oroszország). — Nedelka Antal pött. 3 pötsz. Csiklázárfalva 1886 hadifogoly (Nowo-Nikolajewsk, Oroszország). Mint sebesültek voltak kimutatva.

A 122 sz. veszt. lajstromhoz: Koppengyán Justin őrmester, h. szakaszvezető Tavm, Gerend 1890 hadifogoly (Samarkand, Oroszország). — Pap Lajos pött. 13 sz. Udvm. Korond 1888 hadifogoly (Nowo-Nikolajewsk, Oroszország). Mint sebesültek voltak kimutatva.

A 224 sz. veszteség lajstromhoz: Elekes Lajos népf. 1 pötsz. Csikvm. Borszék 1893 hadifogoly (Oroszország). — Fitori János pött. c. őrvezető 5 sz. Udvm. Felsőrákos 1887 hadifogoly (Oroszország). Mint sebesültek voltak kimutatva). — Zsigmond Dávid népf. Csikdánfalva 1894 hadifogoly (Oroszország, mint meghalt volt kimutatva).

A 260 sz. veszteség lajstromhoz: Ambrus József pöttart. Csikszépviz 1885 hadifogoly (Oroszország). — Bartha Mihály őrvezető 2 sz. Udvm. Székelyderzs 1891 hadifogoly (Oroszország). Mint sebesültek voltak kimutatva.

(Folytatjuk.)

## Visszajött — a másvilágról.

Holt hire volt egy 82-es székelynek.

(1. folytatás.)

Előbbi közleményünket ott hagytuk, el, hogy Balázs Elek árvátfalvi székely, 82-es baka tetanus-ba, dermedésbe esett, ami nagyon veszedelmes betegség. De mielőtt tovább folytatnók, megemlítjük azt is, hogy az árvátfalvi hires székely fívós-zenekart Balázs még 1903-ban szervezte 9 taggal, kik közül: Balázs Dénes és Balázs István szekundkürtösök, valamint: Nagy Dénes bombardista hősi halált haltak a most folyó világháboruban. A többi zenekari tagok — mert a mozgósításkor valamennyien a harctérre vonultak — még küzdenek hazánk ellenségeivel a különböző csatatereken...

Visszatérve Balázs Elek verses leírására, elmondja, hogy egyre-másra jöttek hozzá az orvosok; ágya előtt körben állottak, tanácskoztak, nézték őtet, mutogattak erre-arra.

— Jaj Istenem! mi van velem? Kerülök a sirba? — Így mormogott Balázs s volt is erre oka.

Teste megmerevedett, szája lecsu-

kódott, az az átkozott görcs, csak egyre rángatta. Telt az idő. Nem jött hozzá sem orvos, sem ápoló. Ez még borzasztóbbá tette helyzetét — képzeletében.

Egyszer nyílt az ajtó. Két népfelkelő hordággal állított be. Abba beletették és szépen leszállították a földszintre egy sötét szobába s jó meleg ágyba helyezték. Minden tagja csak úgy reszketett. Felsőhajtott: — Jaj Istenem! mi lesz most velem?...

Meghallgatá a jó Isten buzgó imádságát s védő angyalaként látta az orvosát, ki kérdezgette, de Balázs felelni nem tudott. Közben előkészültek az operációra. Három nővér fényes szerszámokat rakott sorjába. Balázs szemei könnyeztek. Család-jára, kedves gyermekeire gondolt...

Fehér öltönyt vett magára az orvos, aki rátekintett az egyik ápolónőre s az takaróját lerántotta róla. Elmetszette orvosa karjában az ütérét s Balázs könnyes szemmel nézte kiömlő véré.

Tehetetlen lett. Nem bírta felmagát. Evett, ivott volna, de nem nyílt ki a szája, teste merevedett, görcsei folyton gyötörték. Unatkozott és végtelen baja volt, hogy magyar nyelvét nem értették. Ha vizet kért, enni hoztak és megfordítva. Se napala, se éjjele nem volt nyugodt s minden két órában beoltották.

Kezelő-orvosát nem győzi magasztalni, aki rendkívül nagy gondot fordított reá és éjszaka is többször meglátogatta s úgy bánt vele, mint valami szerető angyal.

Balázs önmagán nem tudott semmit segíteni. Sokat szomjazott és éhezett, amíg egyik első fogát kifeszíthette. Így aztán szája kapott akkora léket, ahol gummicsővel szíttá fel a tejet. Így dajkálták őtet 40 egész napig, amikor aztán délutánonként kivitték a szabadlevegőre. Legjobb barátai sem ismertek reá, csak a nevére emlékeztek.

Huszonhat ilyen beteg közül talán csak haton maradtak életben, a többi huszat elragadta a hires tetanus. Pedig páratlan hűséggel és kiváló szakértelemmel gondozta orvosuk, ki emlékül le is fényképezte őket, de — sajnos — a derék orvos nevét nem jegyezte fel székely vitézünk. Azonban egész életén át, mint életmentőjére fog hálás szívvvel emlékezni és áldja őtet...

Kérelmére később Balázs Eleket haza engedte jó orvosa üdülni Székelyudvarhelyre, ahol azzal fogadták, hogy holt hírét hozta a távirat s őtet — bizonyára tévedésből — kórház helyett az egyik olasz-menetszázadhoz beosztották...

Három nap és négy éjjen át ültek a vonatban. Nehány napig pihentek s azután a 61-esek bandájának Rákóczi-indulója mellett vonultak a hitszegő olaszok ellen.

Este 10 órára értek fel a frontra. Az állásuk csak kő- és kőszikla. Darázs módra szálltak a taliánra. Agyon is szurkálták, nem maradt hirmundó sem, tiszta volt a dekkungjuk...

Másnap reggeltől kezdve azonban

nehéz órák következtek. Gránátok zápora hullott, de azért helyt állottak akkor is, ha az olaszok egy nap tizszer támadtak. Nagyon sajnálja Olti Márton szakaszvezetőt, ki a Doberdón akkor lelte hősi halálát s kit a század legénysége megkönyezett. Sirját két közlegény ásta és az egyiket: Barabás Imrét, akinek ásta, azzal együtt tették sirba...

Még egy különös véletlenről tesz említést. Nem volt nagy támadás, csak ágyutüzelés. Igen gyéren halatszott egy-egy fegyverlövés. Egyik földi látogatóba ment a másikhoz s a viszontlátás öröme a kulacs ferekére nézegettek. Elnyomta őket az álom, melyből többé egyik sem ébredett. Kioltá életüket a halál gránátja. Egyiknek a nevére is emlékezik. Zetelaki fiu: Bíró volt a neve...

No, de aztán megkeserülte a hűtlen olasz, mert aki ellenünk jött — írja Balázs — ott hagyta a fogát. Csak úgy hányódtak az emberi részek, mintha árvíz hozta volna őket. Nem is tudják elhordani a halottjaikat; vérben-vizben ott fekszenek, amíg belefagynak. Lehet, hogy irtózik, aki ilyen nem látott. Nekem ez nem ujság, mertközöttük vagyok s elgondolom: így kell neked hitvány olasz, szenvedj meg holtan is; hűtlen, zsvány rosszaságotok miatt, nem bírnok sajnálni:

„Mert nagy keserűséget  
szereztek ti nekünk,  
Nem segítségünkre, —  
jövetelek ellenünk.  
Mindannyian ránk törtetek,  
hogy felfaljatok,  
A jó Isten nem engedi,  
ártatlanok vagyunk.  
Áhitattal kérjük is mi  
magyarok Istenét,  
Adj győzelmet szép hazánkra,  
s egy örökös békét!...  
Vigasztalást kérünk Tőled  
a szegény árvákra,  
Kinek fia, kinek apja  
maradt a csatába...  
Az örökös álmot,  
kik ott nyugoszátk,  
Hálás szívvvel emlékezik,  
mindenki reátok!  
Ha eljön majd ránk is  
a halálos óra,  
A mennyekben kapjunk,  
angyalok sorába!...

(Folytatása következik.)

## Régi székely adomák.

Irta: lengyelalvi Bátor Orbán Ottó.

### 7. Ugron Gáspár és a püspök.

1848-ban az udvarhelyvármegyei Tibód községben élt egy Ugron Gáspár, aki jómódu birtokos ember volt s a magyar szabadságharc idején az osztrákoknak sok szolgálatot tett, amelyért aztán később nagy arany keresztet kapott.

Pünköszt alkalmából az erdélyi püspök Csiksomlyóra menet, Székely-

udvarhelyt meghált és reggel az utját tovább folytatta.

Ugron Gáspárnak már akkor kocsija volt. Egy megyei tisztviselővel a Csik felé vezető uton előre ment, hogy a rendet föntartsák.

Ugron a nagy arany keresztet mellére akasztotta és saját kocsiján egy hajtatott előre Oláhfaluiig. Az utmenti községekben a nép seregesen várta a püspököt; ünneplőbe öltözött korszorus leányok vonultak ki a Főpásztor fogadására.

Mikor Ugron Gáspárt a diszes fogaton, megyei tisztviselő társaságában, mellén a nagy aranykeresztel meglátták, azt hitték maga a püspök s a harangokat huzni kezdték és szent éunekkel üdvözölték, az utszélén térdre borulva várták elvonulását.

Ugron nem jött zavarba. Nagy komolyan fogadta az üdvözléseket, sőt a népre áldást osztogatott. Ez így ment minden faluban egészen Oláhfaluiig.

Később érkezett a püspök, akit egyetlen községben sem fogadott senki. Ugy ment keresztül a falukon, mint bármelyik közönséges járó-kelő utas.

Oláhfaluba érkeztek igen érzékenyen panaszkodott a nagy figyelmetlenség miatt s azt is hangsúlyozta, hogy amióta püspök, ilyen sérelem őtet nem érte.

Ekkor Ugron Gáspár előállott és elmondotta a vele történeteket s azzal vigasztalta a püspököt, hogy ő helyette mindent elvégezett, sőt még áldást is osztogatott a népre.

— Ugyan hát aztán mit mondott?! — kérdezte a püspök álmélkodva.

— A népre keresztet hintettem és azt mondtam, hogy se ne ártson, se ne használjon s így a nép abban a szent hitben, hogy a püspök áldásában részesült — boldogan tért otthonába. Ezért nem várta senki excellenciádat...

### 8. Kassainé asszony laskája.

Székelyudvarhelyt a Kőkeresztnél lakott Kassai János uram, aki várostatya és jó módu polgár ember volt.

Szeles uram azonban sokkal gazdagabb polgára volt a városnak, de azért Kassai urammal testi-lelki jó barátságban éltek.

Egyik déltájban Szeles uram a mezőről érkezett haza és betért Kassai uramhoz, aki nagy tisztességgel üdvözölte barátját.

Kassainé asszony épen „laskasírítás”-sel foglalkozott. Nagy sietséggel forgatta a sodrófát és észre sem vette, hogy az orra levét eresztett s éppen a cseppenés előtti állapotban van. De azért váltig marasztalgatta Szeles uramat a jó tehénhusos laskára — ebédre.

— Ugy cseppenhet, — mondotta Szeles uram — hogy itt maradok és úgy is cseppenhet, hogy nem maradok.

Ekkor Kassainé asszony a „laskasírító”-vel nagyot taszított a laskán

és az orra leve éppen a laska közepébe cseppent.

— No hugom, ugy cseppene, hogy ebédre nem maradhatok itt — szolt Szeles uram s vette a kalapját és elkészönt.

(Folytatjuk).

## Székelyföldi hőseink.

**Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hőseknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.**

LXXXI.

Csákány József 2 gye. 14 sz. Hszvm. Orbaitelek 1887 ms. — Csámó József 21 hgye. 12 sz. Tavm. Felsővidra 1890 hadifogoly (Astrachan, Oroszország). — Csápa Vazul pött. 21 hgye. Tavm. Aranyosfő 1883 hadifogoly (Oroszország). — Cseklán János pött. 21 hgye. 10 sz. Tavm. Alsódetrethem 1880 hadifogoly (Troizk Oroszország). — Cserei József 2 gye. 9 sz. Hszvm. Kézdivásárhely 1887 ms. — Csokirlié József 21 hgye. Tavm. Toroczkó 1884 hadifogoly (Oroszország). — Csucsi András 21 hgye. 11 sz. Tavm. Toroczkószentgyörgy 1891 hadifogoly (Moskau, Oroszország).

Damó György 2 gye. 15 sz. Hszvm. Lisznyó 1887 hadifogoly. — Dancs Lajos tizedes 2 gye. 12 sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1889 ms. — Dános Sándor pött. 21 hgye. Tavm. Torda hadifogoly (Oroszország). — Dászka János 2 gye. 1 sz. Hszvm. Egerpatak 1889 ms. — Dávid János 2 gye. 1 sz. Hszvm. Torja 1887 ms. — Dobri András 2 gye. 15 sz. Hszvm. Laborfalva 1887 hadifogoly.

Erdei János 1 huszárezred, 3 Esk. Tavm. Torda 1893 ms. — Erzse Ferenc 2 gye. 4 sz. Hszvm. Keresztvár 1888 ms. — Etédi József 21 hgye. Tavm. Torda 1877 hadifogoly (Oroszország).

Fábián János 2 gye. 15 sz. Hszvm. Kézdiszentlélek 1888 hadifogoly. — Farkas András 2 gye. 15 sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1892 ms. — Fehér János 2 gye. 14 sz. Hszvm. Páva 1887 ms. — Felvinczi Lajos 21 népf. gye. Tavm. Csekefalva 1872 hadifogoly (Oroszország). — Fodorseán György 21 hgye. 10 sz. Tavm. Pusztacsán 1883 hadifogoly (Astrachan, Oroszország). — Földvári József pött. 21 hgye. Tavm. Felvincz 1886 hadifogoly (Oroszország). — Forgács István 2 gye. 13 sz. Hszvm. Zabola 1889 ms. — Fornáde Iszpáz 21 népfgye. Tavm. Aranyosbánya 1874 hadifogoly (Omsk, Oroszország). — Fülöp Ignác 2 gye. 15 sz. Hszvm. Martonos 1888 hadifogoly. Gau (Han) György pött. 21 nfyge.

Tavm. Fehérvölgy hadifogoly (Oroszország). — Gánya György 2 gye. 1 sz. Hszvm. Dobolló 1889 mags. — Goja Vazul pött. 21 nfyge. Tavm. Szentkirály hadifogoly (Oroszország).

Han János pött. 21 nfyge. Tavm. Fehérvölgy 1885 hadifogoly (Oroszország). — Hancs Demeter 2 gye. 15 sz. Hszvm. Zabola 1889 hadifogoly. — Hegedüs György 21 nfyge. Tavm. Tordaszentlászló hadifogoly (Wladimir, Oroszország). — Herbst Lajos 2 gye. 15 sz. Hszvm. Sepsibükszád 1887 hadifogoly. — Hosszu János 2 gye. 15 sz. Hszvm. Sepsibodok 1889 ms.

(Folytatjuk).

## Több testvér a világháboruban.

E cím alatt a „Székelyország“-ban külön rovatot nyitottunk és itt az öt székely vármegye (Csik, Háromszék, Marostorda, Tordaaranyos és Udvarhely) területéről származó azon családokról, amelyek több taggal vettek és vesznek részt a világháboruban, készséggel megemlékezünk, ha a szükséges adatokat rendelkezésünkre bocsátják.

### 5. A Derzsi Elekes-fiuk.

Derzsi Elekes Dénes és neje Nagy Eszter Siménfalván köztisztelőben álló, igen derék székely családot alapítottak. A világháboru kitörése óta 3 fiuk katona.

Dr Elekes Dénes székelykeresztúri ügyvéd tart. főhadnagy a marosvásárhelyi 22-es népfelkelő gyalogezrednél legutóbb 11 hónapja van Szerbiában.

Elekes Sándor gazdálkodó, tizedes a híres 82-es székely gyalogezredben. Két ízben volt az orosz harctéren, ahol kapott betegsége miatt súlyos operációt végeztek rajta. Jelenleg, mint gazda fel van mentve a nyári munkálatok végzésére.

Dr Elekes Domokos ügyvéd, tart. hadnagy a 21-es tábori vadászoknál. Részt vett szerbiai első offenzívánkban sebesüléséig. Itt kapta az első vitézségi kitüntetést a kis ezüst érmet. Felgyógyulása után a Kárpátokba ment s a téli hadjáratot végig küzdve, a német vaskereszt elnyerésére terjesztették fel. A tavalyi offenzívában június hó folyamán megsebesült ismét. E dicsőséges harcokból a nagy ezüst vitézségi éremmel tért vissza. Gyógykezelése alatt az egyesített ügyvédi és bírói vizsgát letette s ezzel a kiváló szorgalom legszebb polgári érmét, a székely öntudatosság jelét nyerté el. Majd ismét bevonult s tél óta Wolhyniában a Szurmay-hadseregcsoporthoz kötelekben harcolt. Végig küzdötte az orosz offenzívát ez évi július 2-ikáig, mikor a harctérről betegen s egy nehéz gránát nyomásától földre terítve, legyengülve, a Lipa mellől ismét visszakerült s jelenleg a székelyudvarhelyi kórházban ápolják. Ez utóbbi

harcai idején orosz fogságban is volt, ahonnan sikeresen áttörtek és kiszabadították magukat. Mint értesülünk — a III. oszt. katonai érdemkereszt elnyerésére terjesztették fel.

A derék Elekes-fiuknak igazán vitéz unoka-öccsük: Elekes Béla hadnagy a tiroll 3. császár vadászoknál. Elekes János vasuti nyug. tisztviselő és neje Elekes Anna szintén siménfalvi lakosok egyetlen gyermeke. Résztvett az első Dankl-féle lublini előnyomulásban. Ez alkalommal mérgezés áldozata lett 55 társa közül 11-en maradtak életben. Felgyógyulva, a Kárpátokba vonult s végig küzdötte a tavalyi offenzívánkat és 1915. július 31-én csapatával részt vett Lublin diadalmas elfoglalásában. Később az olasz fronton találjuk, ahol a III. és IV. olasz offenzívát végig küzdötte. Birtokosa a bronz, kis és nagy ezüst vitézségi érmeknek s a német vaskeresztrel való kitüntetésének ügye most van elintézés alatt. Mint repülő kitépezték s 1300 méter magsságból egy ízben lezuhantak, amikor 2 pilóta meghalt és ő szerencsére csak belső sérülést szenvedett. A jövőben tehát, mint repülő fog a harctéren működni a még csak 21 éves derék székely fiu.

Dr Elekes Domokos és Elekes Béla többszörös kitüntetése azért is különösen figyelmet érdemel, mert mind a ketten osztrák-német ezrednél szolgálnak, ahol mint vérbeli székely fiuknak, valóban reá kellett szolgálniok kitüntetéseikre.

Ezek mellett pedig a legfőbb érdemük, hogy a számtalan veszély között — két év után — Isten segítségével mindannyian életben vannak. Mert ma már nem annyira az a valódi hős, aki semmivel nem törődve, a veszélynek esztelenül neki rohan és a legelső ütközetben életelenül marad a harctéren, hanem sokkal inkább az, aki félelmet nem ismerő bátorsággal, de józan körültekintéssel úgy harcol, hogy az ellenséget minél jobban legyőzi és ő maga mégis lehetőleg sértetlenül vagy bár sebesülten is — életben marad... Az Elekes fiuk — úgy látszik — ezt tüzték nemes feladatul s ez — hála a Mindenhatónak — eddig sikerült is nekik. Adja Isten, hogy továbbra is sikerüljön!... (—gh).

## HIREK.

— **Kitüntetett 82-esek.** A király Ő Felsőge Soyka Oswald főhadnagyot az ellenség előtt tanúsított bátor és vitéz magatartásáért a legmagasabb elismerésben (Signum Laudis) részesítette. — Frigyes főherceg tábornagy Ő Fensége, hadsereg főparancsnok pedig Vister Dragutin II. oszt. főfegyvermesternek kitünő szolgálatait a hadsereg főparancsnoksága nevében elismerését fejezte ki. — Arany vitézségi érmet kapott: Russu Miklós tart. hadnagy,

a vitézségi érem szalagján arany szolgálati keresztet: Faaching Ferenc tart. egészségügyi hadapród és Pál Imre Gergely tart. egészségügyi zászlós. — I. oszt. ezüst vitézségi érmet kaptak: Fülöp Ferenc szakaszvezető, c. őrmester, Nagy József, Albert Dénes, Csutak Imre, Tánccs Áron, Kalamár József, Bálint Dénes szakaszvezetők; Tókos Albert, Csergő János, Köllő Miklós tizedesek; Asztalos János, Barabás János őrzővezetők; Tóka Mihály, Vas János, Nagy István gyalogosok; II. oszt. ezüst vitézségi érmet: Tankó György, Horovitz Lázár, Dancs Zsigmond, Csog Sándor szakaszvezetők; Urkon István, Salati Mihály, Imre Lajos, Karácson János tizedesek; Wanyik Adolf egyévi önk. őrzővezető; Wagner Antal, Lukács Áron, Ilyés Márton, Botye József, Orbán Antal, Kovács Gáspár, Fülöp József, Pap János, Kovács Rudolf, Antal Miklós őrzővezetők; Vörös Domokos, Tompos István, Nagy Sándor, Molnár Károly, Lakatos István, Horváth Domokos, György András, Berei István, Ungurán József, Szabó István, K. Nagy Mihály, Lukács Antal, Kis Miklós, Horváth Ferenc, Bácskay István, Veress Mihály, Péter Zsigmond, Német Dénes, Mészáros Domokos, Józsa József, Horváth Ádám, Bakó Lajos, Bod Bálint gyalogosok.

— **A felmentettek százezerei** fogják eldönteni már két év óta dúló titáni küzdelmünket az összes csatatereken. Hiszen katonai erőnk java része, az ép, erős, öntudatos felmentettek százezrei nyáron itthon hűsölnek, télen itthon melegedtek, míg akár hány — nem protekciós — vézna, beteges embertársunk vitézül állja meg helyét a lövészárookban. A hetven éves öreg nyugdíjasok pedig égnék a vágytól, hogy a fiatal, a harctéren rendkívül értékes, itthon pedig egészen jól nélkülözhető embereinket a háboru miatt amugy sem nagyon terhes munkájuk alól felváltsák. A háboru szerencsés befejezése nagy feladat. Ha kell, minden erőnket kénytelenek vagyunk latba vetni, hogy a sikert kivívjuk. Nem annyira ellenőrzés, mint inkább helyettesítés kellene s erre az öregek, sőt a harcok miatt rokkantá váltak, a több gyermekes családapák lennének alkalmasok. Előre tehát a bujkálókkal, ki velük a csataterre; a hadsereg szilárdsága, folytonos akcióképessége az első, hogy sikereinket kivívhassuk! Épen ezért: „mindnyájunknak el kell menni!“ ...

— **Az igazi hős 82-es.** Scheirich István főhadnagy, a cs. és kir. 46. gyalogezred 7. századának derék parancsnoka, a következő tábori lapot írja nekünk: „Igen tisztelt Szerkesztő ur! „Székelyország“ című lapját megkaptam; fogadja érte igaz köszönetemet. A derék Dóczy-fiu igazi hős; a Székelyföld büszke lehet fiára. Századomnál többen voltak a hős 82-es gyalogezredből, kik a szegedi 46-os bakákkal versenyeztek hitszegő ellenségünk pusztításában és mondhatom: mindnyájan hősköz és

magyarokhoz illően megállották helyüket. — Nem tudom, hogy az időközben századomtól elment Dóczyfiu értesült-e már káplárrá való ki nevezéséről, melyet — ha lehetséges — tisztelettel kérem tudomására hozni. Maradok — Rajvonal, 1916. július 14-én — igaz hazafiui üdvözléttel: Scheirich főhadnagy. Táborigi posta 109. — Minden adott esetben hangsúlyoztuk, hogy a vezetők méltányossága, a legénységgel való testvéries bánásmódja — hőstörténet teremt. Ha minden vonalon Scheirich főhadnagyok intézik székelymagyar véreink harci készségét, oroszán bátorságát, akkor a pokol ördögei sem diadalmaskodhatnak rajtunk... Őszintén szeretettel köszöntjük a bércei Erdélyből, a Székelyföld anyavárosából Scheirich főhadnagy, századparancsnokot!

— **Ben Arolly bej** néven a Székelyföld legtöbb városát is bejárta egy tenyérvonat-fejtő és grafologus, akit e hó 13-án Budapesten a detektívek megfigyeltek és a közveszélyes munkakerülő bírósága elé állították. A rendőrség megállapította azt is, hogy a nagyszakállu bejt, nem is annyira bejnek, mint inkább Gottlieb Árminnak hívják, temesvári születésű, 32 éves, artista, akit Sepsi-szentgyörgyön egy havi elzárásra és

100 korona pénzbüntetésre ítélték — közveszélyes munkakerülés miatt. Csodálatos, hogy ez utóbbi figyelemre méltó tény után, Kézdivásárhelyt, Csíkszeredában, Székelyudvarhelyt, Marosvásárhelyt, sőt még Kolozsvárt is — jósolgatott az ál-bej... És meg kell adni neki, hogy a szerepét igen jól tudta játszani sikertült a városok előkelő publikumát is a jóslás neki kitűnően jövedelmező mesterségével — falhoz állítania... Nem hiába írja „A Nap”: Hej bej, ey, ey!... Budapesten csak 8 napi fogházra és 20 K pénzbüntetésre ítélték — közbiztonság elleni kihágásért.

— **Halálozások.** Nagyajtai Kriza Sándor homórdalmási nyug. áll. isk. igazgató-tanító, unitár. egyházi tanácsos, az udvarhelyvármegyei népnevelő harcosok egyik igen derék, kiváló tudású tagja életének 49-ik évében elhalt Gyepes községben, hol ma, július 23-án d. u. 2 órakor helyezik örökös nyugalomra. — Zakariás Gergely fazekasmester 49 éves korában a himlőjárvány áldozata lett e hó 19-én Székelyudvarhelyt. Felesége és 4 gyermeke siratja a derék, szorgalmas iparos polgárt!

— **Magyar-román forgalom.** A Magyar-Áruforgalmi Iroda révén Romániába árut szállítani óhajtok e tárgyban tájékozást nyerhetnek a marosvásárhelyi kereskedelmi és

iparkamaránál. Gyűjtőállomások jelenleg: Budapest, Piski és Brassó. Romániába árukivitel csak a Magyar Áruforgalmi Iroda útján történhetik; ez iránti óhaj „Merkur“-szállítási bejelentő lapokon jelzendő; ily bejelentő lap és szállítási rendelkezés kapható a kamaránál. Ugyan ott betekinthetők a kiadott szabályzatok is.

— **A székelyudvarhelyi m. kir. áll. kő- és agyagipari szakiskola** készséggel küldi meg a felvételre vonatkozó értesítőjét az érdeklődő szülőknek. Az igazgatóság.

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomtató Int. Székelyudvarhelyt.

### Új Nemzedék

politikai, szép-  
irodalmi, köz-  
gazdasági  
hetilap.

Szerkeszti:  
**DR MILOTV ISTVÁN.**

Szerkesztősége és kádóhivatala  
**Budapest, U. Csáky-utca  
49 sz.**

Minden olyan kérdést szívesen és örömmel támogat, amely az erdélyi magyarság ügyét előmozdítja.

Kérjen azonnal mutatványszámot!

### Fogászati műterem



**Springer M.**

Brassó, Lópiac 10. sz. l. em.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy műtermemet áthelyeztem a fenti cím alá.

Végzek minden a fogászat terén előforduló teendőket u. m.: mindenféle fogtömést (plombálást) és fogcsinálást.

Ugy egyes fogakat, mint egész fogsort rágásra használhatóan a gyökérnek a szájból való eltávolítása nélkül. Ugyisint arany foglalattal vagy platinával is.

Arany fogkoronát, hidmunkát szájpadlás nélkül, valamint a szájból ki nem vehető. Nem jól illő fogsorok átalakítását is.

Minden munkát a legjobb kivitelben készítek.

Fog- és gyökérhuzást a legkényelmesebb bánásmód mellett eszközölök.

Kiváló tisztelettel:  
**SPRINGER M.**

áll. vizsgázott fogtechnikus.

Könyv-, zenemű-, papír-,  
író- és rajzszerkereskedés,  
könyvnyomda és újság-  
kiadó hivatal.

# Betegh Pál

„Székelyország”

Csik-, Háromszék-, Marostorda-,  
Tordaaranyos- és Udvarhely-  
vármegyék független székely ér-  
dekű újsága.

## könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „Székelyország” („Székely-Udvarhely”) szerkesztősége és kiadó-  
hivatala **Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám** (saját ház).

### A székelyföld legnagyobb nyomtatvány- raktára!

Elkészít mindenféle  
községi, körjegyzői,  
egyházi, tanügyi, ügy-  
védi, végrehajtói és  
mindenféle magánügyi  
nyomtatványokat és  
állandóan raktáron  
tartja.

Vidéki megkeresésre  
azonnal válaszol. Költsé-  
gijegyzékkel díjtalanul  
szolgál.

Telefon szám 15.

Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek,  
plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok,  
névjegyek, eljegyzési és esküvői kár-  
tyák, meghívók, körlevelek és gyászje-  
lentések a legrövidebb idő alatt csinos  
kivitelben a legolcsóbb árak mellett ké-  
szülnek.

Keresek egy jóra való, szorgalmat  
mas fiút nyomdász tanulónak.  
Reál- vagy polgári iskolai két osztályt,  
avagy algimnáziumot végzettek előny-  
ben részesülnek.

### Figyelmeztetés!

Hirdetés az üzlet-  
telke! Hirdetés nél-  
kül nincs üzlet! Hir-  
dessen a „Székely-  
ország”-ban és üz-  
letében okvetlen  
lendületet fog ta-  
pasztalni.

Hirdetések díjsza-  
bás szerint. A „Szé-  
kelyország” meg-  
jelenik minden va-  
sárnap. Előfizetési  
ára egy negyedévre  
2 K 50 f. Egyes  
szám 16 fillér.

Az Élet könyve mint ál-  
landó házi orvos 3 K  
kapható e lap kiadó  
hivatalában.